

Spis treści

Słowo wstępne (Teresa Michałowska)	9
Nota edytorska	12
Teresa Michałowska, <i>Źródła staropolskiej wiedzy o poezji</i>	13
Maria Cytowska, <i>Źródła staropolskiej wiedzy retorycznej</i>	42

Teksty

Św. Hieronim, <i>Epistolae (Listy)</i>	79
<i>Ad Eustochium (Do Eustochium)</i> , przeł. J. Czuj	81
<i>Ad Pammachium (Do Pammachiusza)</i> , przeł. J. Czuj	83
Św. Augustyn, <i>De doctrina christiana (O nauce chrześcijańskiej)</i> , przeł. J. Sulowski	85
Martianus Capella, <i>De nuptiis Philologiae et Mercurii (Zaślubiny Filologii z Merkurym)</i> , przeł. B. Milewska-Ważbińska	99
Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus, <i>Variarum libri duodecim (Rozmaitości — Różnych urzędowych pism ksiąg dwanaście)</i> , przeł. B. Milewska-Ważbińska	102
Priscianus z Cezarei, <i>Praeexercitamina ex Hermogene versa (Ćwiczenia wstępne. Przekład z Hermogenesa)</i> , przeł. H. Matyja	105
Isidorus Hispalensis (Izydor z Sewilli), <i>Etymologiarum sive Originum libri XX (Dwadzieścia ksiąg Etymologii, czyli Początków)</i> , przeł. B. Milewska-Ważbińska i T. Szostek	114
Alberyk z Monte Cassino, <i>De dictamine (Dyktamen)</i> , przeł. T. Szostek	121
Alberyk z Monte Cassino [?], <i>Rationes dictandi (Zasady dyktowania)</i> , przeł. T. Szostek	124
Bernard z Utrechtu, <i>Commentum in Theodolum (Wprowadzenie do «Eklogi Teodula»)</i> , przeł. M. Brożek	129
Konrad z Hirschau, <i>Dialogus super auctores (Dialog o autorach)</i> , przeł. M. Brożek	135
Aleksander de Villa Dei, <i>Doctrinale puerorum (Podręcznik dla chłopców)</i> , przeł. B. Milew- ska-Ważbińska	141
Godfryd z Vinsauf, <i>Poetria nova (Nowa poetyka)</i> , przeł. K. Dmowska	145
Godfryd z Vinsauf, <i>Documentum de modo et arte dictandi et versificandi (Wykład o sposobie i sztuce pisania prozą i wierszem)</i> , przeł. T. Szostek	151

Jan z Garlandii, <i>Poetria ... de arte prosayca, metrica et rithmica</i> (Poetyka ... o sztuce pisania prozą, wierszem metrycznym i rytmicznym), przeł. T. Szostek	154
Eberhard z Bremen, <i>Laborintus</i> , przeł. K. Dmowska	160
Wincenty z Beauvais (Vincentius Burgundius), <i>Speculum doctrinale</i> (Uczone zwierciadło), przeł. T. Szostek	165
Magister Buoncompagno, <i>Rota Veneris</i> (Koło Wenery), przeł. T. Szostek	167
Humbert de Romans [?], <i>Appendix [do] Instructiones de Officiis Ordinis</i> (Pouczenia o obowiązkach zakonnych), przeł. T. Szostek	171
Średniowieczne definicje <i>exemplum</i> kaznodziejskiego XII–XIV wieku (wybór: Alain de Lille; Jacques de Vitry; św. Bonawentura; teksty anonimowe), przeł. T. Szostek	174
Dante Alighieri, <i>De vulgari eloquentia</i> (O wymowie w języku pospolitym), przeł. B. Milewska-Ważbińska	177
Francesco Petrarca, <i>Invectivae contra medicum</i> (Inwektywy przeciw medykowi), przeł. C. Mielczarski	180
Giovanni Boccaccio, <i>De genealogiis deorum gentilium</i> (O pochodzeniu bogów pogańskich), przeł. G. Błachowicz	185
Lorenzo Valla, <i>Historiarum Ferdinandi regis Aragoniae libri</i> (Dzieje Ferdynanda, króla Aragonii), przeł. B. Milewska-Ważbińska	194
Nicolaus Perottus, <i>Grammaticae institutiones</i> (Zasady gramatyki), przeł. H. Matyja	197
Marsiglio Ficino, <i>Theologia Platonica de immortalitate animorum</i> (Teologia Platona o nieśmiertelności dusz), przeł. B. Milewska-Ważbińska	208
Angelo Poliziano, <i>Ad Paulum Cortese epistola</i> (List do Paola Cortese), przeł. B. Milewska-Ważbińska	211
Konrad Celtes, <i>Ars versificandi et carminum</i> (Sztuka wierszowania i układania utworów poetyckich), przeł. C. Mielczarski	214
Erazm z Rotterdamu, <i>De conscribendis epistolis</i> (Jak należy pisać listy), przeł. M. Cytowska	219
Erazm z Rotterdamu, <i>Ciceronianus, sive de optimo genere dicendi</i> (Ciceronianus, czyli O najlepszym rodzaju wymowy), przeł. M. Cytowska	226
Ioachimus Vadianus, <i>De poetica et carminis ratione</i> (O poetyce i sposobie układania wierszy), przeł. C. Mielczarski	245
Ioannes Despauterius, <i>Grammaticae institutionis libri VII</i> (Siedem ksiąg zasad gramatyki), przeł. C. Mielczarski	251
Iacobus Henrichman, <i>Grammaticae institutiones</i> (Zasady gramatyki), przeł. C. Mielczarski	255
Ioannes Honterus, <i>De grammatica</i> (Gramatyka), przeł. C. Mielczarski	257
Filip Melanchton, <i>Enarratio comoediarum Terentii</i> (Wykład komedii Terencjusza), przeł. B. Milewska-Ważbińska	260
Filip Melanchton, <i>Syntaxis</i> (Składnia), przeł. B. Milewska-Ważbińska	266
Filip Melanchton, <i>Institutiones rhetoricae</i> (Zasady retoryki), przeł. H. Matyja	268
Marco Girolamo Vida, <i>De arte poetica</i> (Sztuka poetycka), przeł. G. Błachowicz	278
Petrus Mosselanus, <i>De primis apud rhetorum exercitationibus praeceptiones</i> (Ćwiczenia wstępne w szkole retorycznej), przeł. H. Matyja	293
Helius (Eobanus) Hessus, <i>Scribendorum versuum maxime compendiosa ratio</i> (Najkrótza zasada pisania wierszy), przeł. C. Mielczarski	296
Ioannes Caesarius, <i>Rhetorica</i> (Retoryka), przeł. H. Matyja	300
Iacobus Ludovicus Strebaeus, <i>De verborum elocutione ... oratoria</i> (O stylu w wymowie), przeł. H. Matyja	304

Iodocus Villichius, <i>Commentaria in «Artem poeticam» Horatii</i> (Komentarze do «Sztuki poetyckiej» Horacego), przeł. C. Mielczarski	308
Ioannes Spangenberg, <i>Trivii erotemata</i> (Ćwiczenia wstępne), przeł. H. Matyja	314
Bernardino Tomitano, <i>Ragionamenti della lingua toscana</i> (Rozważania o języku tokańskim), przeł. z jeż. włoskiego W. Jekiel	320
Francesco Robortello, <i>In librum Aristotelis «De arte poetica» explicationes</i> (Objaśnienia do księgi Arystotelesa «O sztuce poetyckiej»), przeł. K. Krauze-Błachowicz	324
Francesco Robortello, <i>Paraphrasis in librum Horatii qui vulgo «De arte poetica ad Pisones» inscribitur</i> (Parafraza księgi Horacego pōspolicie nazywanej «O sztuce poetyckiej do Pizonów»), przeł. G. Błachowicz	335
Cornelius Valerius Ultraiectinus, <i>Grammaticarum institutiones libri</i> (Zasady gramatyki), przeł. C. Mielczarski	345
Antonio (Sebastiano) Minturno, <i>De poeta libri sex</i> (Sześć ksiąg o poecie), przeł. C. Mielczarski	347
Iulius Caesar Scaliger, <i>Poetices libri septem</i> (Siedem ksiąg poetyki), przeł. M. Szewielow	357
Cypriano Soarez, <i>De arte rhetorica</i> (Sztuka retoryczna), przeł. B. Milewska-Ważbińska	371
Johann Sturm, <i>De universa ratione elocutionis rhetoricae</i> (Ogólne zasady wymowy), przeł. B. Milewska-Ważbińska	377
Johann Sturm, <i>De amissa dicendi oratione et quomodo ea recuperanda sit</i> (O upadku wymowy i sposobach jej naprawy), przeł. B. Milewska-Ważbińska	386
Johann Sturm, <i>Scholae in libros Hermogenis «De formis orationum seu de dicendi generibus»</i> (Komentarze do ksiąg Hermogenesa «O postaciach wymowy, czyli O rodzajach stylu»), przeł. M. Spadowski	389
Iustus Lipsius, <i>Epistolica institutio</i> (Zasady pisania listów), przeł. H. Matyja	394
Marcus Antonius Maioragius, <i>Dialogus de eloquentia</i> (Dialog o wymowie), przeł. H. Matyja	407
Iacobus Pontanus, <i>Poeticarum institutionum libri tres</i> (Trzy księgi zasad poetyki), przeł. K. Krauze-Błachowicz	410
Nicolas Caussin, <i>De eloquentia sacra et humana</i> (Wymowa kościelna i świecka), przeł. B. Milewska-Ważbińska	425
Iacobus Massenius, <i>Palaestra eloquentiae</i> (Palestra), przeł. B. Milewska-Ważbińska	431
Iacobus Massenius, <i>Ars nova</i> (Nowa sztuka), przeł. B. Milewska-Ważbińska	436
Gerhard Johann Voss, <i>De artis poeticae natura ac constitutione liber</i> (O naturze i właściwościach sztuki poetyckiej), przeł. C. Mielczarski	446
Gerhard Johann Voss, <i>Rhetorices contractae libri quinque</i> (Skrót retoryki), przeł. B. Milewska-Ważbińska	450
Emanuele Tesauro, <i>Il cannocchiale Aristotelico</i> (Luneta Arystotelesowska), w wersji łacińskiej: <i>Idea argutae et ingeniosae dictionis</i> (Zasady ciętej i pomysłowej wymowy), przeł. W. Nowicka	453
Laurentius Le Brun, <i>Eloquentia poetica sive Praecepta poetica exemplis poeticis illustrata</i> (Wymowa poetycka, czyli Przepisy poezji ilustrowane poetyckimi przykładami), przeł. C. Mielczarski	467
Iosephus Iuvencius, <i>Institutiones poeticae</i> (Zasady poetyki), przeł. C. Mielczarski	472
Iosephus Iuvencius, <i>Novus candidatus rhetoricae</i> (Retoryka dla początkujących), przeł. H. Matyja	482
Wykaz skrótów	487
Indeks osób oraz tytułów utworów anonimowych, zbiorowych i niepewnego autorstwa	493